

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 32/06-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť M. H. a A. H., obaja bytom P., a A. L., bytom P., vo veci namietaného porušenia čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 26 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 862/2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H., A. H. a A. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2006 doručená sťažnosť M. H., A. H. a A. L. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv podľa čl. 26 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 862/2002.

Sťažovatelia uviedli, že sa cítia byť „... *poškodení Okresným súdom Košice II, ktorý v konaní (pril. žaloby 2 Nc 102/02 z 10. 3. 2002 a násl. doplňujúcich žalôb zn. 12 C 862/02 a ďalšej doplnenej žaloby bez čísla zo dňa 20. 5. 2005), porušil naše právo...“.*

Z obsahu sťažnosti a vyžiadaného súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 862/2002 vyplýva, že sťažovatelia doručili 12. marca 2002 Okresnému súdu Humenné podanie, ktorým sa domáhali, aby im „... *bolo v rámci práva zabezpečené zadosťučinenie a vrátené obnosy špecifikované u jednotlivých poškodených boli nahradené v plnej výške aj so spojenými súdnymi nákladmi“.*

Podanie sťažovateľov smerovalo predovšetkým proti obchodnej spoločnosti B., K., ako aj ďalším dvom žalovaným (vláde Slovenskej republiky a médiám zúčastneným na klamnej reklame).

Okresný súd Humenné postúpil 19. marca 2002 podanie sťažovateľov okresnému súdu ako súdu miestne príslušnému. Keďže podanie sťažovateľov nespĺňalo náležitosti riadneho návrhu, okresný súd ich 27. mája 2002 s odvolaním sa na ustanovenie § 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vyzval na jeho doplnenie v stanovenej 15-dňovej lehote. Podaním z 3. júna 2002 sťažovatelia navrhli, aby bola ich „*žaloba*“ postúpená Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „*krajský súd*“), a ďalším podaním z 9. júla 2002 žiadali „... *o promptné informovanie o osude našej žaloby zo dňa 10. 3. t. r. ...“.*

Pretože sťažovatelia neodstránili vady podania, okresný súd ich 23. júla 2002 vyzval, aby tak urobili do jedného mesiaca s tým, aby mu predložili „... *riadny návrh, z ktorého bude zjavné, čoho sa domáhate, voči komu a na základe čoho sa svojho práva domáhate...“*, a s poučením, že inak bude konanie zastavené. Zároveň okresný súd upozornil sťažovateľov, že „... *žalovaný B. mal sídlo v K., a teda príslušným súdom je Okresný súd Košice II na konanie. Krajský súd bude rozhodovať v konkurznom konaní, avšak do dnešného dňa vyhlásený konkurz nebol“.*

Dňa 29. júla 2002 sťažovatelia oznámili okresnému súdu, že mu zasielajú novú žalobu, ako aj „*kópie prihlášok na uplatnenie škody z konkurzu*“.

Prípisom z 28. januára 2003 okresný súd sťažovateľom oznámil, že v ich „... *právnej veci proti odporcovi B. o 65.800,- Sk s prísl. (...) na odporcu v 1. rade B., s. r. o. bol uznesením Krajského súdu v Košiciach č. 5 K 12/02-125 zo dňa 3. 9. 2002 vyhlásený konkurz na majetok odporcu v 1. rade. Správcom konkurznej podstaty je JUDr. F. H. V zmysle ust. § 20 ods. 1 zák. č. 328/1991 Zb. v platnom znení veritelia dlžníka prihlásia svoje pohľadávky v lehote určenej v uznesení o vyhlásení konkurzu, a to aj vtedy, ak sa o nich vedie súdne konanie podľa osobitných predpisov. V zmysle toho zákonného ustanovenia ste povinný pohľadávku si uplatniť v tomto konkurznom konaní prihláškou*“.

Uznesením sp. zn. 12 C 862/2002 z 20. apríla 2005 uložil okresný súd sťažovateľom, aby v lehote 20 dní odstránili vady návrhu na začatie konania na strane žalovaných v 2. a 3. rade. Pokiaľ na návrhu voči týmto účastníkom trvajú, nech bližšie svoj nárok špecifikujú a odôvodnia.

Sťažovatelia vo svojom podaní doručenom okresnému súdu 23. mája 2005 neupravili označenie účastníkov konania na strane žalovaných v 2. a 3. rade a svoj nárok voči nim bližšie neodôvodnili ani nešpecifikovali. Konštatujúc, že sťažovatelia v určenej lehote vady podania v zmysle uznesenia z 20. apríla 2005 neodstránili, okresný súd uznesením sp. zn. 12 C 862/2002 zo 14. októbra 2005 podanie sťažovateľov z 12. marca 2002 v časti týkajúcej sa ich nároku voči žalovaným v 2. rade a 3. rade odmietol a nárok voči odporcovi v 1. rade vylúčil na samostatné konanie.

V podaní doručenom okresnému súdu 31. októbra 2005 sťažovatelia reagujúc na uznesenie okresného súdu z 23. mája 2005 okrem iného uviedli: «*Už v II. doplnenej žalobe zo dňa 29. 7. 2002 deklaruujeme podanie iba na úpadcu B. uvedený v žalobe 2 Nc 102/02 zo dňa 10. 3. 2002. V III. doplňujúcej žalobe znova žalujeme iba B. - konateľov F. a spol., toho času „dúfajme“ vo väzení. Tam vysvetľujeme, prečo sme vylúčili odporcov vládu - konkr. Ministerstvo financií, médiá zúčastnené na klamnej reklame...*».

Keďže v závere citovaného podania sťažovateľa uviedli, že proti uzneseniu okresného súdu zo 14. októbra 2005 podávajú odvolanie, okresný súd 16. novembra 2005 predložil spis s opravným prostriedkom na rozhodnutie krajskému súdu, na ktorom sa právna vec sťažovateľov nachádzala ešte aj v čase predbežného prerokovania ich sťažnosti ústavným súdom.

V závere sťažnosti sťažovateľa tvrdia, že „... časová hra pred vyhlásením konkurzu bola nie pre chyby v žalobách, ale neboli sme rovnocenní elite - klientele, ktorí boli odškodnení. Ved' OS KE II, intervalmi 2,5 mesiaca, aby odpovedal na naše prosby, opakovane porušoval § 13 zák. 152/95. Ledabolými informáciami v nešpecifikovanom poučení, že sme nevedeli, o akú chybu ide, porušil § 41, 42, 43 O. s. p.“

Ústavný súd na krajskom súde zistil, že konkurz vyhlásený na majetok žalovaného v 1. rade B., K., uznesením sp. zn. 5 K 12/2002 z 3. septembra 2002 nie je ešte skončený a v súčasnosti prebieha speňaženie majetku dlžníka.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa,

ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02, IV. ÚS 379/04, IV. ÚS 1/05).

1. Zo sťažnosti, jej príloh a z obsahu súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že súdne konanie, v ktorom podľa sťažovateľov malo dôjsť k porušeniu čl. 12 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy, je vo vzťahu k žalovanému v 1. rade v dôsledku skutočnosti, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 K 12/2002 z 3. septembra 2002 bol na jeho majetok vyhlásený konkurz, prerušené. K prerušeniu predmetného konania došlo zo zákona [§ 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov platného a účinného v relevantnom čase (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“)].

Podľa § 14 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní sa v konaniach prerušených v zmysle ods. 1 písm. d) tohto ustanovenia s výnimkou konaní o pohľadávkach, ktoré treba prihlásiť v konkurze (§ 20 zákona o konkurze a vyrovnaní), pokračuje na návrh správcu, úpadcovho odporcu alebo nerozlučného účastníka konania. Zákon o konkurze a vyrovnaní teda nepripúšťa, aby sa pokračovalo v prerušených konaniach ohľadne pohľadávok, ktoré treba prihlásiť v konkurze podľa § 20 tohto zákona.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 88/04, III. ÚS 61/05). Základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov teda možno porušiť iba v konaní, ktorého výsledkom môže byť rozhodnutie všeobecného súdu o právach a povinnostiach jeho účastníkov, pretože len také rozhodnutie môže ukončiť stav právnej neistoty osoby domáhajúcej sa jeho rozhodnutia (m. m. III. ÚS 62/01, II. ÚS 20/02).

V dôsledku skutočnosti, že konanie v právnej veci sťažovateľov nemôže už od vyhlásenia konkurzu na majetok žalovaného v 1. rade, t. j. od 3. septembra 2002, vo vzťahu k tomuto žalovanému pokračovať, neprebíha už od uvedeného dátumu také konanie, ktorého výsledkom môže byť rozhodnutie všeobecného súdu o uplatnenom nároku sťažovateľov, a preto nie je možné uvažovať ani o tom, že by v predmetnom konaní mohlo ešte dôjsť k naplneniu účelu ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie stavu ich právnej neistoty. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zastáva názor, že k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov došlo vyhlásením konkurzu na majetok žalovaného v 1. rade, teda iným zákonom predvídaným spôsobom, než je meritórne rozhodnutie.

Z toho dôvodu nie je možné namietat' v napadnutom konaní v časti týkajúcej sa nároku sťažovateľov voči žalovanému v 1. rade porušenie ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, pretože ďalší postup súdu vo veci samej, a tým aj prípadné porušovanie ich práv už neprichádza do úvahy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti, pokiaľ ide o namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 12 C 862/2002 po 2. septembri 2002, keď bol vyhlásený konkurz na majetok účastníka (v napadnutom konaní žalovaného v 1. rade), odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

2. Námietky porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré sa týkajú priet'ahov v čase pred uvedeným prerušením konania (v dôsledku vyhláseného konkurzu), ústavný súd na základe predloženej s'ťažnosti preskúmavať nemohol, pretože s'ťažovatelia svoju s'ťažnosť nepodali v lehote dvoch mesiacov ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia s'ťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa s'ťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania s'ťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Ústavný súd konštatuje, že s'ťažovatelia sa o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa postupu okresného súdu v čase pred prerušením napadnutého konania mohli dozvedieť vyvesením uznesenia o vyhlásení konkurzu na úradnej tabuli konkurzného súdu v deň jeho vydania, t. j. 2. septembra 2002 (§ 13 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní), resp. zverejnením v Obchodnom vestníku (§ 50a Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 768 Obchodného zákonníka a § 66c ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní). K tomu je potrebné dodať, že všetky účinky uvedené v § 14 zákona o konkurze a vyrovnaní nastávajú vyvesením uznesenia o vyhlásení konkurzu na úradnú tabuľu konkurzného súdu, a to bez ohľadu na to, či sa o tom dotknuté subjekty dozvedeli alebo nie, či uznesenie je právoplatné alebo nie je.

S'ťažnosť s'ťažovateľov bola podaná na poštovú prepravu až 28. decembra 2005 a ústavnému súdu bola doručená 2. januára 2006, t. j. v čase, keď už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom. Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde s'ťažnosť v tejto časti odmietol ako podanú oneskorene.

3. Sťažovatelia v sťažnosti výslovne neuvádzajú a z jej obsahu nie je taktiež zrejmé, či smeruje aj proti postupu okresného súdu v tej časti konania vedeného sp. zn. 12 C 862/2002, ktorá sa týka nároku sťažovateľov voči žalovaným v 2. a 3. rade, ktoré nebolo vyhlásením konkurzu na majetok žalovaného v 1. rade prerušené.

Vychádzajúc z už citovaného podania sťažovateľov doručeného okresnému súdu 31. októbra 2005, v ktorom okrem iného uviedli, že *«Už v II. doplnenej žalobe zo dňa 29. 7. 2002 deklarujeme podanie iba na úpadcu B. uvedený v žalobe 2 Nc 102/02 zo dňa 10. 3. 2002. V III. doplňujúcej žalobe znova žalujeme iba B. - konateľov F. a spol. toho času „dúfajme“ vo väzení. Tam vysvetľujeme prečo sme vylúčili odporcov vládu - konkr. Ministerstvo financií, médiá zúčastnené na klamnej reklame...»*, možno podľa názoru ústavného súdu bez akýchkoľvek pochybností vyvodit', že sťažovateľom už v čase doručenia ich sťažnosti ústavnému súdu nešlo vo vzťahu k týmto žalovaným materiálne o odstránenie takého stavu právnej neistoty, ktorý by mohol byť posudzovaný pri tvrdenom porušení čl. 48 ods. 2 ústavy. Ak však chýba takýto cieľ postupu sťažovateľov v súdnom konaní, nemožno uvažovať o tom, že by existovali objektívne prekážky na jeho dosiahnutie v podobe zbytočných priesťahov (m. m. IV. ÚS 195/04).

Vzhľadom na uvedené okolnosti preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

4. Sťažovatelia ďalej namietali, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bol porušený aj čl. 12 ústavy.

Ústavný súd už vo veci sp. zn. I. ÚS 59/97 zaujal stanovisko, že zásady uvedené v čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy v súhrne vyjadrujú podstatu základných práv ako prirodzených práv človeka a majú univerzálny charakter. Preto ich treba vykladať a chápať výlučne ako ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov. Vzhľadom na tieto znaky nemôžu byť zásadne priamo aplikovateľné v individuálnych záležitostiach bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho

postupu štátneho orgánu na iné základné právo alebo slobodu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (m. m. I. ÚS 34/96, II. ÚS 123/02).

Ústavný súd zastáva názor, že citované stanovisko je v celom rozsahu uplatniteľné aj na dôsledky vzťahujúce sa na sťažovateľov, a z toho dôvodu vyhodnotil namietané porušenie uvedeného článku ústavy ako zjavne neopodstatnené.

5. Namietané porušenie čl. 26 ústavy zaručujúceho slobodu prejavu a právo na informácie, vidia sťažovatelia v tom, že okresný súd „... *intervalmi 2,5 mesiaca, aby odpovedal na naše prosby, opakovane porušoval § 13 zák. 152/95. Ledabolými informáciami v nešpecifikovanom poučení, že sme nevedeli, o akú chybu ide, porušil § 41, 42, 43 O. s. p.*“

Ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi postupom okresného súdu a tvrdeným porušovaním § 13 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Pokiaľ sťažovatelia namietali aj nezákonnosť postupu okresného súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu označených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ústavný súd uvádza, že mu neprislúcha posudzovať zákonnosť, či dokonca správnosť postupu okresného súdu. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) má svoje špecifické právomoci, v rámci ktorých môže rozhodovať iba o porušení základných práv alebo slobôd sťažovateľov, a preto sa v konaní pred ústavným súdom nie je možné domáhať vyslovenia porušenia tých práv, ktoré sa fyzickým osobám a právnickým osobám ustanovujú obyčajnými zákonmi.

Keďže námietky uvádzané sťažovateľmi v nadväznosti na tvrdené porušenie čl. 26 ústavy ani ich obsah nemajú takú vecnú spojitosť s obsahom základného práva zaručeného uvedeným článkom ústavy, ktorej reálnosť by bolo možné posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2006